כתר: פֿראַגמענטן פֿון אַ ראַפּסאָדיע • *Keter*: Fragments of a Rhapsody

by Aaron Zeitlin, translation by Nathan Wolski

In geveb: A Journal of Yiddish Studies (December 2018)

For the online version of this article:

[http://ingeveb.org/texts-and-translations/keter]

כּתר: פֿראַגמענטן פֿון אַ ראַפּסאָדיע

Keter: Fragments of a Rhapsody

Aaron Zeitlin
translated by Nathan Wolski

Introduction: For context and analysis see the translator's article "The *Shtik Kabole* Niger couldn't digest."

http://ingeveb.org/articles/the-shtik-kabole-niger-couldnt-digest

Keter: Fragments of a Rhapsody

I

The final demon[1] is ripping out a laugh upon its mouth
And exploding in laughter and its edifice shall fall,
When stripped bare becomes the woman, the most multi-garmented of all,
The most ancient, the disguised of all disguises: the woman.[2]

We have already rummaged in the darkest shaft [and digging sought],
Already attuned our hearing to the gentlest pulses of the night[s' effects],
And one thing has eluded us undetected and not even thought:
The quietest and most silent—the mystery of sex.[3]

The oldest of partitions, set far before our eye,
The oldest and the proudest—the mirror-abyss of woman [cast about.][4]
You mirror-abyss, how we desire to mirror your abyss,
Into the night to you within and from your surface-splendor[5] without!

[1] "Klipe." In Yiddish this can simply mean "demon," though undoubtedly, Zeitlin also has in mind the kabbalistic idea of "husk," the chief symbol for the demonic other side.
[2] The woman is *Malkhut*; the source of duality in the world, and more broadly phenomenological reality itself. See my discussion in "Man, Woman, and Serpent."
[3] "Geshlekht," a complex word in Yiddish as in German, whose semantic field spans sex, sexual difference, origin, tribe, lineage, generation, family, species. Cf. Jacques Derrida's famous essays on Heidegger and sexual difference, "Geshlecht 1: Sexual Difference, Ontological Difference" and "Heidegger's Hand (Geshlecht 11)" in *Psyche: Inventions of the Other*, eds. Peggy Kamuf and Elizabeth Rottenberg (Stanford: Stanford University Press, 2008), 7-62.
[4] The partition is consciousness marked by duality and multiplicity, thereby veiling our perception of ultimate reality.
[5] "Droysnglants," literally, "external splendor." As splendid as *Malkhut* is, She is the outer face of reality.

A universal-*alef* do we desire to receive from your *tav*,[6]
In night cast ourselves to you with a new “Let there be light!”
Birth with us the child of delight[7]—and with him
May sexuality[8] cease! O awesome one, expedite!

Eyes already burn from an awakened *Is*,[9]
The restoration-day—already lurks through a crack in our shutter [and window sill],
And *Keter*’s crown sits above on high upon its head,
Resting radiantly luminous, like a pearl-white circle-wheel.

O Crown of *Keter*! Thirteen engravings in its body,
Like thirteen static bursts of lightning, each engraving a flash,
Like thirteen whites,[10] like the engravings of a sword—
A high wink already descending from its tip, eyebrow and lash.[11]

The wink is a command, stirring your depths, O Woman!...
A crumpled up astonishment bestow, illuminated thus,
An all-child, pure sun! And once your womb has blazed him out—
Ring out your pious joy and elapse along with us!...

Ring out your quiet cheer and suspend your pure hands
Like two beckoning bells, in the blueness of passing-disappearance,
And with them clap, like with the wings of a swan—
And come to an end! All of us—a loud applause and an evanescence.

The final demon is ripping out a laugh upon its mouth
And exploding in laughter and its edifice shall fall,

---

6 Cf. his poem “Oysyes” in *Lider* 2:296, where the messianic is figured as the revelation of two new letters, one before the *alef*, and one after the *tav*. In kabbalistic thought, *alef*, which has the numerical value of one, is associated with *Keter*, the first *sefirah*. See also *Zohar* 1:3b: “The blessed Holy One said, ‘א, א (*Alef, alef*)! Although I will create the world with the letter ב (*bet*), you will be the first of all the letters. Only through you do I become one. With you all counting begins and every deed in the world. No union is actualized except by א (*alef*).’”

7 See Jeremiah 31:20.

8 Zeitlin has sexual difference as *the* marker of duality in mind.

9 “Is” renders “yesh,” which kabbalistically can signify the sefirah *H̱okhmah*, or more generally, ultimate being. Here, the latter meaning pertains. In Chabad mysticism, one strives to annihilate the *yesh*, being, of this world in the *ayin*, nothingness, of the *sefirah Keter* and Infinity.

10 The color associated with *Keter* in the *Idra Rabbah*. See for example, *Zohar* 3:128b (*IR*) and 129b (*IR*): “white within white, and a white including all whites.”

11 In rabbinic tradition, God’s thirteen attributes of compassion are derived from Exodus 34:6-7. See BT *Rosh ha-Shanah* 17b. According to Kabbalah these qualities originate in *Keter,* the highest *sefirah,* the realm of total compassion untainted by judgment. Cf. Peretz Markish’s poem “Draytsn” (Thirteen) in *In mitn veg* (Ekaterinoslav: Mayak, 1919), where the number thirteen points to the thirteen million dead from the Great War. See especially, p. 28: “We are thirteen destructions / We are thirteen hundred thousand million / We are never-starting / Our skulls gleam—thirteen crowns / *Keter* / We are—thirteen!” The image of the eyebrow is also associated with *Keter* or more accurately *Arikh Anpin* in the *Idra Rabba* in the *Zohar*, though Zeitlin takes much license. “Eyes of the White Head are different from other eyes. There is no lid over the eye, nor any eyebrows.” *Zohar* 3:129b (*IR*).

Exploding in laughter after which will be a light,
When stripped bare becomes the woman, the most multi-bodied of all . . .

II

Children of space, pensive giants of matter!
On my overgrown byways
You rest sawed into pieces
Like desecrated-saw-felled trees
With gnarled bodies . . .
I trample you—and I don't know, how I could think to name
You, offspring of slaughtered mothers[12] without fathers,
Place!
Lemurs,
Stiffly contorted expressions, like one of Pharaoh's mummies!
Figures
With moustache-shaped tips, twisted tiaras!
Cubes, squares.
Ellipses!
Stuffed-dead birds that cannot chirp!
I have shortened your years, the inanimate years,
Shortened!
With aeroplanes and telegraphs,
With wire, running the furthest race,
Has my hand, like with rope, choked you—
Until it ruined you,
Ruined!
The ropes wound around you tight,
To make you deader than dead, more silent than silent:
You fell—and falling you birthed
From under the rope
Music!
Your utter insignificance has become found out!
Now I dance upon your bodies! Now I am pushed forward to what's prepared!
Not I, your Cain, shall lament you,
Slain children of matter, you lengths and widths,
Squares without deeds and circles like wheels without a carriage!
I want to turn aside into God, like ships into port!
Rhythms devour me! Numbers! Combinations! Creation!
With numbers did God create me![13]

---

[12] "Ben paqu'ah"; rabbinic term for an animal taken alive out of its mother's womb. See BT *Hullin* 69a.
[13] On the world's having been created by numbers, see *Sefer Yetsirah* 1:1-2: "*Yah YHVH Tseva'ot* engraved thirty-two wondrous paths of wisdom, creating the universe in three ciphers: boundary, language, and number.

See, a new creation wants to arise—and its
Numbers—they flutter anticipatingly around me:
These are the birds, who singing herald
The rise of the steel-strong silent stander—
My monument, the man beyond men . . .

III

Spaces and places—dead, rotting! Lying like hides of mice,
Blue-gnawed hides, cast in the gutter—and a new tiding
Is rising over all, over carcass and bone,
Over stone,
Over joy and groan,
Over genius and idiot,
Pouring entire oceans of God, boiling hot
Over the chilly earthly globe!
And years of the sixth millennium,[14] racing at a gallop,
Like a piece of exploded patience,
To the seventh millennium so delighted and dazed,
Headless—
Now is time for me the queen of queens,
My *Balkis*,[15]
And whosoever wishes to halt her—makes me impure!
In me is engraved: "Man-
Dynamo!"
I am film

Ten *sefirot belimah*—numerals of nothingness, entities of emptiness—and twenty-two elemental letters." Trans from Daniel C. Matt, *Essential Kabbalah*: *The Heart of Jewish Mysticism* (San Francisco: Harper, 1996), 76.

[14] According to traditional Jewish chronology, the world was created less than 6000 years ago, at a date ostensibly corresponding to 3761 BCE. Hence, the fifth millennium corresponds to 240/41 CE—1239/40 CE; the sixth millennium begins in the year 1240/41 CE; and the seventh millennium begins in 2240/41 CE. In rabbinic thought, the seventh millennium is associated with the messianic era. See BT *Sanhedrin* 97a: "Rav Kattina said, 'The world will exist for six thousand years and for one thousand lie desolate, as is written: *YHVH alone will be exalted on that day* (Isaiah 2:11).'... It has been taught in accordance with Rav Kattina: Just as the seventh year releases one year in seven [by letting the earth lie fallow], so the world releases one millennium in seven [by being fallow and desolate], as is written: *YHVH alone will be exalted on that day*. And it says: *A psalm, a song for the Sabbath day* (Psalms 92:1)—a day that is totally Sabbath [a period of total rest, ceasing, desolation]. And it says: *For a thousand years in Your eyes are like yesterday gone by* (ibid. 90:4)." According to the biblical law of *shemittah*, every seventh year the land is allowed to lie fallow, and at the end of that year all debts are cancelled. See Leviticus 25:1-24; Deuteronomy 15:1-3. As the six days of Creation were followed by Sabbath, so the world will exist for 6000 years, followed by a millennial Sabbath. Presumably, Zeitlin understands the sixth millennium as standing for the twentieth century.

[15] Balkis or Bilqis is the Islamic name for the queen of Sheba, here a name for *Shekhinah*/*Malkhut*, the female aspect of divinity and ontic source of time. Robert Browning penned a poem "Solomon and Balqis" in 1883. More proximately, Hayyim Nahman Bialik wrote a Hebrew version of the Arabic tale also called "Solomon and Balqis," based on J. Klausner's Hebrew translation "Shelomoh ha-melekh u-malkat sheva" in turn based on al-Thalabi's eleventh century account, published in *Ha-Shiloah* 13 (1904): 414-55.

Of the Holy Ancient One[16]—
And I've started humming and swaying, like a Jew over his psalms,
Me, man from the sixth millennium!
A moment, one more moment—
And I'm ground to dust.
What do I care?—I wave
To all the million sides of the world
Look with three eyes,[17] break off from my body
My foot—the dragging stump,
And remain
High aloft a number among forthcoming numbers...
O, pathos of my time! O you rhythm of rhythms!
Now we do not die—now we fly!

IV

Now we do not die—now we fly!
O world-child, acknowledge, [testify]!
If now does not delight—
Then when, [*ematai*]?[18]
By your head, as yet still living, swirls,
In a whirlwind of blood and light-beams,
The battlefield-fallen folk of millions,
A humanity of astral bodies:
Eating your food
And drinking your drink.
Look at them, old and young,
Outside in the café, in the kitchen among the dirty dishes,
In subterranean metros, through all
Twists and turns, all heights, all depths,

---

[16] "Attiqa Qaddisha"; Aramaic term for Holy Ancient One. In Kabbalah the term signifies the hidden and undifferentiated aspect of divinity, synonymous with *Arikh Anpin* (Long Suffering) and *Keter*. Cf. Daniel 7:9: *The Ancient of Days*.

[17] The motif of three eyes or the third eye appears elsewhere in Zeitlin's writings. See "Ratsyonalistishe umvegn," in *Literarishe bleter,* October 7, 1927, 777: "What are events in time and place if not symbols...The name of the cosmos is: *symbolicon*. And whosoever wishes to discover and fathom connections—whether artist or historian—must contemplate the connections not with two eyes, but with the third eye." See also his poem "Vegn zikh" (About Myself) in *Lider* 2:483: "I am metaphysician and journalist/ I seek the rhyme/ of eternity and refuse/ I am the in-need-of-god of a heretic/ the melancholy of a humourist/ I am a jester/ My realities / make a mockery of your realities/ In me resides a dead person/ who pays heed/ how I, the living, live/ I am a sectarian/ who cannot belong to any sect/ My eye desires to gaze upon gazing/ My ear desires to listen to listening/ Because the masses are suspicious of every yes/ I take revenge upon the clever nos/ High beyond words and their meanings/ I wish to ignite like a star/ a new eye, a third eye/ the third eye of the blind."

[18] See M *Avot* 1:14 in the name of Hillel: "If not now, when?"

And between chimneys of panting ships,
Wherever the world has an end,
And where it doesn't.
They are all
Letting out an uproar: "It has changed!
Changed below,
At the very utmost lowest rung;
Changed above,
At the very utmost highest rung,—
And we,
Below and above sweet-serene soaring,
Just like the scales,
Saw this, beheld!...
We gazed upon the house!
Great was the radiance!...
We produce together
A heavening,[19] a joyous racket,
An uproar, an uproar!...
We cling and clang you, o world,
Says our cling-clanging as follows:
The atoms have transformed!
The atoms have rearranged!
The atoms have changed dress
Into the purest garments,[20]
Into the slightest garments,
Into the flowering-purest and most delicate garments...
And therefore—*benedice*, lower-world![21]
Bless!
Confusion hovers and pure separation wishes to befall you,
Before opens
The fiftieth gate[22] to singular unity,
And night, serpentine-green wishes to dusk,
And deep in lowest hell
Male would elude female and female male[23]—

[19] "Heavening" renders the neologism "himlung".

[20] Zeitlin uses the Aramaic "levushin," thereby conveying a more spiritual sense of that which clothes divinity.

[21] Zeitlin uses the germanisms "benedayt" and "gebenedayt."

[22] See BT *Rosh ha-Shanah* 21b, *Nedarim* 38a where Rav and Shemu'el teach: "Fifty gates of בינה (*binah*), understanding, were created in the world, all of which were given to Moses except for one, as is said: *You made him little less than God* (Psalms 8:6)." In Kabbalah, the number fifty is frequently associated with *Binah,* also symbolized by Jubilee, the source of liberation.

[23] Apparently indicating the weakening of the forces of evil. In zoharic literature the forces of evil parallel the forces of holiness, and so just as above there is male and female, similarly below, namely, Sama'el and Lilith. See *Zohar* 1:147b (*ST*): "Mystery of mysteries: Out of the scorching noon of Isaac, out of the dregs of wine, a cramped cluster—male and female together, crimson as a rose, splitting in many directions and paths. The male, called Sama'el, his female always contained within him. Just as it is on the side of holiness, so it is on the Other Side: male

A sign, that already near is the time of love,
When from sixty myriads[24] of loves and bodies
Will become one love,
Become one body—
Benedice, lower-world,
Bless!"
So does resound,
Zing-zang buzzing
Through thinnest air,
Through heavy air,
Through width,
Through length!
Resounding,
Reaching
Unto the pitch-blackest stable,
Where the world's old melancholies stand,
Scores of mares, [feeble-fatal]
Blind wailing mares, sobbing
Right before death.

Sweating terror for the world's downfall,
Ears attuned trembling-terrified, [wide open]
Feet—feverishly ill,
As though broken,
They sob blindly in the blackest of stalls [hovel-roomed]...
Foolish darkness weeps,
Wrings her disaster-hands: "It's doomed!"
"Not downfall, but transition!"—
The astrals
Resound to her while flying past.
Resounding—and increasing, multiplying,
Streaming from everywhere, like wine from a barrel,
Becoming
One togetherness with us, one star,
With a key, a golden key to *Keter*...
We sway around with them together facing by
The eternal imminence,[25]

---

and female embracing one another. The woman of Sama'el is called Serpent, Woman of Whoredom, End of All Flesh, End of Days. Two vile spirits joined as one: spirit of the male is subtle; the spirit of the female diffused in many ways and paths, but joined to the spirit of the male." (Translation from Pritzker Edition, vol. 11.) See also *Zohar* 2:242b where the demonic male is called "shadow" and the demonic female "death," hence together they are "shadow of death." In the *Heikhalot* stratum of the *Zohar*, there are seven levels of hell (see *Zohar* 2:263a).

[24] The traditional number of Israelites who left Egypt.

[25] Imminence renders "ot-ot."

Which trembles behind prayers without a when and without a why[26]
And is named: God.
How boisterous, bizarre and melodic!
And that swaying together is called:
Nineteen hundred and twenty, twenty-one,
Twenty-three,—
Oh, future's deep consolation[, rhapsodic tonic]!...

V

O,
Total-world screen you, fuzzy-wavering-flickering [offset]!
Between day-after-tomorrow yes
And now in the meantime-not-yet
Are we reflected through you and quiver-shiver...
So listen, you screen with pressed out hide![27]
Thus by His very own will [to abide]
Has *Keter* solemnly sworn:
Not deaths shall you miscarry [and deliver]—
Awesome immensities will from you be born!

VI

Ever since I smashed idols of space like clay pots [of grain]—
I still carry in the hustle and hubbub and changing-chime
With my ten fingers of spirit your gigantic train,
Time!
Ever since I have the four t's [that mark our plight]:
Trern, *tayvl*, *troyer*, and *toyt*, Tears and devil and sorrow and death—
Cain-marked,[28] banished from my world of truth,[29]
And cruelly burnt up from my all-day-all-night,--
I want you, I sense you, I seize your existence!
But what's to be gained, when you're insufficient?
Bah, like a sea,
Like a sea without a levee, like a sea, washing away every deficiency

---

[26] Literally, "without a when and without a how." Cf. Meister Eckhart, "living without a why."
[27] From "gevil," the Hebrew term for the hide used to make Torah scrolls.
[28] Zeitlin employs a neologism, "ge-os-kaynt."
[29] Zeilin uses the Aramaic "alma de-qeshot".

Would I pour you over lands and people [and every clime],
Time,
And deep in your cosmic pot throw heaven and earth,
That they would bathe there, like sweaty horses,
In a river in summer!
That they might take a bath, commingling,
In order
That from that mixture, mysterious and multifarious,
Shall a new beginning arise, exultant and consoling.
You, mother, go and die, vigorously,
Howling in labour,
Like diseased cattle, mangy, —
But—surprise! Hello there world! Before your primordial-flashing disappearance
Leave us an inheritance behind
A child!
Leave us an inheritance, a child!...
And again: Just like the sea,
Like a sea without a levee, like a sea, washing away every deficiency,
Like a sea lacking a shore,
In order, [furthermore,]
That everything should be cooked anew in your agitation,
Would I pour you out, Time, out and in
Over and over,
And afterwards, compress you once more, that you would enter your smallness,
Like a mouse in its hole,
And become non-time,
Become impatience, pure impatience and insignificance,
A bare and holy emptiness,
A circular-locked-up indivisibility
A final beginning of a final era—
A zero!
For when you, in your fever, will away
And there'll no longer be any more time to wait—
Shall we become a one again, we billions,
An androgyne[30] will arise from us, planted like a tree by its stake!
And the most supremely-sonorous and sharpest of axes
Will be unable to shatter in pieces its ONE:[31]
Its clothing and robes—

[30] On the androgynous nature of the original human being, see Plato, *Symposium* 189d–191d; *Bereshit Rabbah* 8:1: "Rabbi Yirmeyah son of El'azar said, 'When the blessed Holy One created Adam, He created him androgynous, as is said: *Male and female He created them* (Genesis 1:27).' Rabbi Shemu'el son of Na<u>h</u>mani said, 'When the blessed Holy One created Adam, He created him with two faces. Then He sawed him and gave him two backs, one on this side and one on that.'" See also *Vayiqra Rabbah* 14:1; BT *Berakhot* 61a, *Eruvin* 18a; *Tan<u>h</u>uma, Tazri'a* 1; *Midrash Tehillim* 139:5.
[31] Zeitlin employs the Hebrew and mystically significant "e<u>h</u>ad."

Stone,
And it, the serene one, alone—
Luminous stone.
Awesome and radiant and beautifully Samsonite-grown—
Luminous stone.
At its feet—
Everything.
And it, serene colossus—
Over all.
It looks and understands
An expectant, quiet understanding.
It stands—
And is stone.

VII

Let it come to pass speedily, velocity[-freefall]—
Anything but prosaic and anything but sedate-soberly!
Become crazy in God!
Become rhapsod!
To the very last
May the heavy, the pregnant-swollen slow-motion crawl
Burst apart, totally,
All the more immediately!
All the more momentarily and suddenly!
The more uncatchable becomes movement's phrase
(Slow-motion groans despondently: catch him!)—
The nearer to everything and to the expiration of days,
The further from self and ego's thrall...

Time!
For now I merely carry the train of your dress,
A foolish page,
But I crave to conquer you, Queen, and ride my ride
Tumult and haste,
With you, side by side!
Wind up and spool your total-world thread,
And abruptly let its filaments fly loose and strands scatter!
On each strand of string
Adam wants to cling,
Son of Elohim,

Holding on tight, like on his eagle, Alexander,[32]
And attain the secret of the present's years,
Already preparing
His most liberating liberation—
Liberation from multiplicity,
From sexual two-ing and three-ing!
How and when will this be? It will be,
When speediness
Hears: it is quietness,
Gauges its fixedness.
Then,
Comes to you as well, O time, to you, O Amazon,[33] an end, [shatter]:
You'll lie cold and broken—a cold-bluish piece of porcelain,
And with you is annihilated the last trace of matter.

Woman and Man
Become then more united, unique-alone,
Standing-stone
God's monument,
And your end
Becomes the beginning of something, incapable of
Rhyming with all the preceding.[34]

VIII

It's still the middle of the sixth millennium,
For the time being it's still Friday,
Though the seventh disposition is approaching,
The Sabbath is finally on the way.[35]
    The Sabbath, the Sabbath,
    The Sabbath is finally on the way…

---

[32] A popular motif in Romanesque iconography deriving from *The Alexander Romance* traditions. See Victor Michael Schmidt, *A Legend and its Image: The Aerial Flight of Alexander the Great in Medieval Art* (Groningen: Egbert Forsten, 1995). See also Saskia Donitz, "Alexander the Great in Medieval Hebrew Traditions,' in *A Companion to Alexander Literature in the Middle Ages*, ed. Z.D. Zuwiyya (Leiden, Brill, 2011), 21-40. Alexander features prominently in classical rabbinic literature. In *Pirke de-Rabbi Eli'ezer* 11, for example, he appears as the penultimate king prior to the messiah, and ultimately the reign of the blessed Holy One. Alexander is described there as "wishing to ascend to heaven." See also PT *Avodah Zarah* 3:1, 42c.
[33] On the motif of the Amazon, see also Zeitlin's *Metatron*, 51.
[34] The motif of the new age demanding a new poetics is ubiquitous in modernist poetry. See for example the manifestos by Peretz Markish, Melech Ravitch, and Uri Zvi Greenberg discussed above. As noted in my discussion, Zeitlin was somewhat sympathetic to this view, though with marked differences from the great Yiddish expressionists.
[35] On the world to come as Sabbath, see BT *Berakhot* 57b; *Avodah Zarah* 3a; *Rut Rabbah* 3:3. In *M, Tamid* 7:4 the Messianic era is described as "the day that is entirely Sabbath." On the sixth millennium, see above, no. 74

The more changeable, dissimilar—
The more immediate and closer!
And though looming is the day, the seventh—
How far yet is the tenth?
        How far yet, how far yet,
        How far yet is the tenth?...
When the tenth day will arise,
The tenth millennium[36]—
Our count concludes,
Voids the enumeration.
        Voids, voids
        Voids the enumeration...
The Adam sees his Eve-ness,
The serpent does not wish to intervene,
The Eve sees her Adam-ness—
And no longer wishes to bring a third [on the scene].[37]
        And does not wish, and does not wish,
        And no longer wishes to bring a third [on the scene].
With him, the all-world-man,[38]
To praise His handiwork ideal,
Shall don golden *tefillin*,
The concealed of all concealed...[39]
        Will praise and pray, will praise and pray
        The concealed of all concealed...
It's already beginning to ascend—
Now is the commencement.[40]
Nothing is intelligible anymore!
Slain lies the old and ancient!
        Nothing is intelligible anymore,
        Now is the commencement...

---

[36] Unlike the sixth and seventh millennia, the tenth millennium is not a traditional Jewish motif. Perhaps Zeitlin intends that though the messianic process is beginning, the ultimate restoration is still distant and beyond the horizons of human comprehension. (The tenth millennium does appear in a revelation to Zarathustra in a Persian text known as *Bahman Yasht*, perhaps of interest to the Nietzschean Zeitlins.) Kabbalistically, of course, the number ten signifies the totality of divine being, and significantly Zeitlin uses the word *sefire* for count/enumeration, though the word also signifies the potencies of divinity according to Kabbalah.

[37] Alternatively,if the clause pertains to the serpent rather than Eve: "And no longer wishes to partner with the third [between.]" According to numerous rabbinic sources, the serpent copulated with Eve. See BT *Yevamot* 103b, *Shabbat* 145b "When the serpent copulated with Eve, he injected her with זוהמא (*zohama*), filth [or: slime, lust]." See also *Pirqei de-Rabbi Eli'ezer* 21 (according to David Luria's emendation, based on *Yalqut Shim'oni*, Genesis 35): "The serpent-rider [Sama'el] copulated with her and she conceived Cain. Afterward her husband, Adam, copulated with her and she conceived Abel." This motif appears frequently in the Zohar; see *Zohar* 1:36b–37a, 52a, 54a–55a; 2:167b, 178a (*SdTs*), 231a; 3:76b, 143a (*IR*); *ZH* 8c–9b, 63c (*ShS*), 83b (*MhN, Rut*).

[38] Zeitlin employs an Aramaic-Yiddish fusion, "kula-alma mentsh."

[39] "Setima mi-kol setimin"; Aramaic and zoharic term for the hidden aspect of divinity, especially *Keter* and *Ein Sof*.

[40] Zeitlin uses the Aramaic "athalta."

IX

And that androgyne,
The one extending unto *Keter*
Will not be like the ancient androgyne,
Who once stood in the Garden of Eden,
Before Adam-Eve were separated
By the serpent-youth, the divider!
No one will tear it apart,
A one-alone will it be, a child of sun and stones,
And its two countenances
Will be aligned one towards the other,—
Not like before, when stormy desires
Burned like smoke,
Because Adam's face could not see Eve's:
Back to back
They stood, unable to look at one another—
And lust's lava rolled within them its weave...
At that moment, the serpent positioned beside the trunk,
By the trunk of the two-countenance-tree,
Brought them sweet-apple poison from the Tree of Knowledge
And sawed them apart with its double-tongue, as though with saws;[41]
Now shall countenances gaze upon and reflect one another,
Drawing oneness, from each other,
Above them will flutter like a silver-sail
Holiest purity.
And a spirit will approach, a prankster,
Saying, "Let us make man!"[42] croaky and softly,
Wanting to begin the old game
Of mixing spirit with blood and water with flame—
The new two-countenance, with the mighty,
Stone-strong roots will embed itself in the ground,
Chase away the spirit with accusations of silence, [no sound]
And with its head grow taller, taller,
Until its head will ensconce itself in *Keter*,[43]

---

[41] In the rabbinic myth of the androgyne, it is God who separates first double-human. In Zeitlin's original adaptation of the myth, the separation is caused by the serpent and the eating from the Tree of Knowledge.
[42] Genesis 1:26.
[43] On being crowned by God, see BT *Megillah* 15b: "Rabbi El'azar said in the name of Rabbi Hanina, 'In the future the blessed Holy One will be a crown upon the head of every righteous person, as is said: *On that day YHVH of hosts shall become a crown of beauty* [*and a diadem of glory for the remnant of His people*] (Isaiah 28:5).'"

The crown of *Ancienta*.[44]
There shall the countenances-head—the colossal bounteous two-self
Unveil two eyes that are one,
Open wide two mouths that are one:
"Here I am and here I stand!
Do with me what you desire, primordial will![45]
Lead me as you desire, O head that lays the *tfill-in*!
Renew me completely, you highest consciousness, *mohin*![46]
Create something new, create a novum—you have my two heads right here,
Standing here in height's elevation,
And both are only one,
Only one, only one, only one"…

At that time shall begin
A never-been-before monumentality.
The old wine barrel—will lie empty,
God will uncork a new barrel of wine, [primed and ready,][47]
A world without evil and without sexuality,
The world of after-world shall it be!

X

The woman adorned herself in her ultimate femininity,[48]
Gird her soft loins with flame,
Thrust out her breasts like towers of desire [and avidity]—
And set out for God's domain,
For God's waters, for God's domain, to search for man!

The woman pushed the men away from her,
Who, like slaves, used to follow behind her train,
And set out to find thunder,
To seize her by all her braids,

---

[44] "Atiqa," the Ancient One, another name for *Keter*.
[45] "Uronheybdiker viln"; another kabbalistic term for *Keter*, which is often designated "ratson / ra'ava," meaning "will, desire."
[46] "Mohin"; Aramaic for brains, but used in Lurianic kabbalah to describe both divine and human consciousness. In many kabbalistic texts the term is associated with tefillin.
[47] On wine as a metaphor for the ultimate good awaiting the righteous in the world to come, see BT *Berakhot* 34b: "What is implied by the verse: *No eye has seen*, [*O God, but You, what You will do for one who awaits you*] (Isaiah 64:3)? Rabbi Yehoshu'a son of Levi said, 'The wine preserved in its grapes since the six days of creation.'" See also BT *Sanhedrin* 99a.
[48] Literally, "deepest womanhood."

Her seven braids, the noble braids—and raise her up!

She forsook the cold night-beds—
Away from menfolk to the giant;
From foolish and sick-rotten males,
Ran away with mighty feet,
Ran away with mighty feet to the whole man!
She wants to plant her vineyard anew,
Not in human-earth, but in a volcano,
And searches for her man, and searches for her child—
And searches for her man, the whole man, the whole man!

The man stretched out his hands like arrows,
Lowered his head, like before his predestined,
And keenly placed his ear to the ground,
And listens quiet-hunter like to the earth's secret:
He wants to capture woman!

The man peeled off from himself the women,
Like weathered plaster from a ruin,
And set off in search of summer,
To invigorate him, greener than green,
To enrobe[49] him greener than green from head to heart!

From wives heavy-blooded with night and bodies,
From half-made-male, whining cats—
Away, away was he, and cursed
The joy of affection, the joy of bed, the dead joy!...

From putrefied blood, blood of contamination,
Abiding for generations without permanence, without continuance, [no life],
Like from a sudden menacing conflagration,
Purposefully away was he to the whole wife,
Joyously away was he to the whole wife, to the whole wife!...

XI

The new world-clock,[50] set on high,
Resounds over trumpets,
Crashes over cymbals,

[49] "Fartalesn"; a neologism, meaning to cover with a *tallis*.
[50] The "veltzeyger" motif appears in Greenberg's "Velt barg-arop" in *Khalyastre* 1 (1922): 7.

Counts off with two hands—*Hesed* and *Gevurah*—[51]
The hour of tidings, [hoorah],
And says as follows:
"Belief, your belief in the devil—stone [and stun]![52]
One!
And may you suffer no anguish, O lower-world,
And to the ultimate passing
Proceed through—
One, two!
Your God does not rest, and what's new—wants to pass [and flee],
For newer than new
Will it be—
Two, three!
Three does not rest until it comes upon four,
And from woman, man and child
Wishes to be born universal man—God's sole ornament [evermore]!
Three, four!
And terror's eyes shall close, [no longer transfix]—
Its fiery-eyes extinguish!
Five, six!
Then at night stands guard a son, Eternal Father,
Prince of Peace,[53] in combat awaits—
Seven, eight!
And that which exists—is gone! What is—was!
And what is becoming—is!
And what is becoming—happens!
Nine, ten!
And everything that's divided from outside—unify!
Unify!
Eleven, twelve—
And one again [comes by]!"[54]

---

[51] Love and Might, the right and left arms of the sefirotic structure.

[52] See Zeitlin's comments to Niger in his 1922 letter discussing *Metatron*: "And the belief in the devil, that six thousand year old belief which the emptiness hypothesis created as a matter of fact—is done for, that belief in soot-black nothing!" (Szeintuch, *Aaron Zeitlin and Yiddish Literature*, 101). Killing the devil also features in *Metatron*, 19.

[53] See Isaiah 9:5: *For a child has been born to us, a son has been given us. And authority has settled on his shoulders. He has been named "The Mighty God is planning wonder; the Eternal Father, a peaceable ruler."* The Hebrew word for wonder is "pele," an anagram of "aleph," the letter associated with *Keter*.

[54] In Yiddish, the final word of the poem is *eyns*, one. As noted in my discussion, this entire stanza is a messianic "re-write" of one of the central scenes in Peretz's *At Night in the Old Marketplace*.

כּתר: פֿראַגמענטן פֿון אַ ראַפּסאָדיע

I

די לעצטע קליפּה רײַסט צו אַ געלעכטער אויף דאָס מויל
און פּלאַצט אין איר געלעכטער און ס׳וועט פֿאַלן איר געבוי,
ווען אויפֿנאַקעטן וועט זיך דאָס פּילקליידיקסטע: די פֿרוי,
די עלטסטע, די פֿאַרשטעלטסטע פֿון פֿאַרשטעלטקייטן: די פֿרוי.

מיר האָבן שוין געגראָבן אין דער חושכדיקסטער שאַכט,
שוין צוגעלייגט ס׳געהער צום ווייכסטן פּולסקלאַפּ פֿון די נעכט,
און איינס איז אונדז געבליבן נישט־דערהאָרכט און נישט־דערדאַכט:
דאָס שטילסטע און פֿאַרשטומטסטע — דאָס געהיימ׳ניש פֿון געשלעכט.

די עלטסטע פֿון מחיצות, ווײַט צעוויגט פֿאַר אונדזער אויג,
די עלטסטע און די שטאָלצסטע — איז דער שפּיגל־תּהום דער פֿרויס!
דו שפּיגל־תּהום, ווי ווילן מיר דערשפּיגלענען דײַן תּהום,
אין נאַכט צו דיר אַרײַן און פֿון דײַן דרויסנגלאַנץ אַרויס!

אַן אַלוועלט־אַלף ווילן מיר באַקומען פֿון דײַן תּוו,
אין נאַכט צו דיר זיך וואַרפֿן מיט אַ נײַעם „יהי אור!“
געבויר מיט אונדז דעם ילד־שעשועים — און מיט אים
זאָל אויפֿהערן געשלעכטיקייט! אָ שרעקלעכע, געבויר!

אָט צינדן זיך שוין אויגן פֿון אַן אויפֿגעוועקטן יש,
דער תּיקון־טאָג — ער לוגט שוין דורך אַ שפּאַלט פֿון אונדזער לאָד,
און כּתר־שבכּתר זיצט אים אויבן אויפֿן קאָפּ,
זיצט ליכטיק־שבליכטיק, ווי אַ פּערל ווײַסער ראָד.

אָ כּתר־שבכּתר! דרײַצן קריצן אין זײַן לײַב,
ווי דרײַצן שטאַרע בליצן, יעדער קריץ אין אים — אַ בליץ,
ווי ווײַסיקייטן דרײַצן, ווי די קריצן פֿון אַ שווערד —
שוין פֿאַלט אַ הויכער ברעמענוווּנק אַרונטער פֿון זײַן שפּיץ.

דער ווּנק איז אַ באַפֿעל, וואָס רירט דיַין טיפֿעניש, אָ פֿרוי!...
צעקנוידערטע פֿאַרבליפֿעניש טראָג אונטער אַ באַזונטס,
אַן אַלקינד סאַמע זון! און האָט אים אויסגעברענט דיַין טראַכט —
קלינג אויס דיַין פֿרייד די פֿרומסטע און פֿאַרגיי צו גליַיך מיט אונדז!...

קלינג אויס דיַין לוסט די שטומסטע — און פֿאַרהענג די הוילע הענט
אין בלויקייט פֿון פֿאַרגאַנג, ווי גלאָקן ווינקענדיקע צוויי,
און טו מיט זיי אַ פּליעסק, ווי מיט די פֿליגלען פֿון אַ שוואַן —
און לאָז דיך אויס! מיר אַלע — הויך אַ פּליעסק און אַ פֿאַרוויי!...

די לעצטע קליפּה ריַיסט צו אַ געלעכטער אויף דאָס מויל
און פּלאַצט אין איר געלעכטער און ס׳וועט פֿאַלן איר געבוי,
און פּלאַצט אין איר געלעכטער און ס׳וועט זיַין נאָך איר אַ ליכט,
ווען אויפֿנאַקעטן וועט זיך דאָס פֿילליַיביקסטע: די פֿרוי...

II

קינדער פֿון שטח, פֿאַרחושטע גיגאַנטן פֿון חומר!
אויף מיַינע פֿונאַנדערגעוואַקסענע וועגן
רוט איר צעזעגן,
ווי אָפּגעשטומפּט־זעג־פֿאַרגעוואַלטיקטע בוימער
מיט גוף סענקעוואַטן...
דורס איך איַיך — און איך ווייס נישט, ווי האָב איך געטאָרט
איַיך, בן־פּקועהס אָן טאַטן,
אָנרופֿן *אָרט*!
לעמורן,
פֿאַרגרימאַסעוועט שטאַר, ווי אַ שלאָפֿמומיע פּרעהס!
פֿיגורן
מיט וואָנציק־געצירקלטע עקן, פֿאַרדרייטע טיאַרעס!
קובן, קוואַדראַטן,
עליפּסן!
פֿייגל איר אויסגעשטאָפּט־טויטע, וואָס קענען נישט פּיפּסן!
איך האָב איַיך די יאָרן, דוממשע יאָרן פֿאַרקירצט,
פֿאַרקירצט!
מיט אַעראָפּלאַנען און מיט טעלעגראַפֿן,
מיט דראָטן, וואָס לויפֿן די וויַיטסטע געלאַפֿן,
האָט מיַין האַנט, ווי מיט שטריק, איַיך געגעבן אַ שטיק, —
ביז וואַנען *ז׳* האָט איַיך געשטירצט,
געשטירצט!
ענג האָבן די שטריק זיך פֿאַרשטריקלט אַרום איַיך,
צו מאַכן נאָך טויטער ווי טויט און נאָך שטומער ווי שטום איַיך:
זענט איר געפֿאַלן — און פֿאַלנדיק האָט איר געבוירן

פֿון אונטער די שטריק
מוזיק!
אײַער גאָרנישט־מיט־נישט איז געוואָרן געווירן!
איצט טאַנץ איך אויף אײַערע גופֿים! איצט שטופּט מיך צום גרייטן!
נישט איך, אײַער קין, וועל גיין אײַך באַקלאָגן,
געממיתטע קינדער פֿון חומר, איר לענגען און ברייטן,
קוואַדראַטן אָן טאַטן און קרײַזן ווי רעדער אָן וואָגן!
פֿאַרקערעווען וויל איך אין גאָט, ווי ס׳פֿאַרקערעווען שיפֿן אין האַפֿן!
ריטמען פֿאַרשלינגען מיך! צאָלן! צירופֿים! יצירה!
מיט צאָלן האָט גאָט מיך באַשאַפֿן!
זעט, קומען וויל נײַע באַשאַפֿונג, — און אירע
צאָלן — זיי צאַפּלען בײַ צײַטנס אַרום מיר:
דאָס זענען די פֿייגל, וואָס זינגען מיר אויס
דעם אויפֿשטיי פֿון שטאָל שטאַרקן שטייער און שטומער —
מײַן דענקמאָל, דער מענטש איבער מענטשן...

III

שטחס און אָרטן — געפּגרט! זיי ליגן ווי פֿעלכלער פֿון מײַז,
בלוי־צעביסענע פֿעלכלער, אין רינשטאָק פֿאַרוואָרפֿן — און נײַס
קומט איבער אַלץ, איבער פּגר און ביין,
איבער שטיין,
איבער גליק און געוויין,
איבער גאָון און איבער אידיאָט,
הייס אָפּגיסן מיט גאַנצע אָקעאַנען גאָט
דעם ערדישן פֿאַרקילטן גלאָב!
און יאָרן פֿון *אלף־השישי*, וואָס טראָגט זיך גאַלאָפּ,
ווי אַ שטיק געפּלאַצט געדולד,
צום *אלף־השבֿיעי* אַזוי מין דערפֿרייט און צעדולט,
אָן קאָפּ, —
איצט איז די *צײַט* מיר אַ מלכּה פֿון מלכות,
מײַן *באַלקיס*,
און ווער ס׳וויל זי אָפּשטעלן — איז מיך מטמא!
אויסגעקריצט שטייט אין מיר: „מענטש —
דינאַמאָ!“
כ׳בין פֿילם
פֿון עתּיקא־קדישא —
און האָב מיך צעברומט און צעוואָרפֿן, ווי אַ ייִד אויפֿן תּהילים,
איך מענטש פֿונעם אלף־השישי!
אַ רגע, אַ רגעלע נאָך —
ווער איך צעמאָלן.
וואָס זשע אַרט מיך? — אַ פֿאָך

טו איך אויף אַלע מיליאָנען זײַטן דער וועלטס
קוק מיט דרײַ אויגן, ברעך אָפּ פֿון מײַן לײַב
מײַן פֿוס — דעם שלעפּיקן שטעלץ,
און בלײַב
אין העכערע לופֿטן אַ צאָל צווישן קינפֿטיקע צאָלן…
אָ פּאַטאָס פֿון מײַן צײַט! אָ ריטעם דו פֿון ריטמען!
איצט שטאַרבט מען נישט — איצט פֿליט מען!

IV

איצט שטאַרבט מען נישט — איצט פֿליט מען!
אָ וועלטקינד, דערקען!
אויב נישט איצטער געפֿרייט זיך —
טאָ ווען?
צוקאָפּנס דיר, לעבן געבליבענער, דרייט זיך,
אין ווירבל פֿון בלוט און פֿון שטראַל,
דאָס שלאַכטפֿעלד־געפֿאַלענע פֿאָלק פֿון מיליאָנען,
אַ *מענטשהייט אַסטראַלן*:
עסן דײַן עס
און טרינקען דײַן טרונק.
זעסט זיי, אַלט און יונג,
דרויסן אין קאַפֿייהויז, אין קיך צווישן ברודיק געפֿעס,
אין אונטערערדישע מעטראָס, דורך אַלע
קרימען, אַלע אויבנקייטן, אַלע טיפֿן,
און צווישן קוימענס פֿון סאַפּענדיקע שיפֿן,
ווּ וועלט האָט אַן עק נאָר
און ווּ זי האָט נישט.
זיי אַלע
לאָזן פֿאַלן אַ שאַלונג: „עס האָט זיך געאַנדערשט!
אונטן געאַנדערשט,
אויפֿן גאָרן דעם סאַמע אונטערשטן;
אויבן געאַנדערשט,
אויפֿן גאָרן דעם סאַמע אייבערשטן, —
און מיר,
אונטן און אויבן זיס־זענעפֿטיק שוועבנדיק,
גלײַך אַז די וואָגשאָלן,
האָבן געזען דאָס, געזען!…
אָנגעקוקט האָ׳מיר דאָס הויז!
גרויס איז געווען דאָס באַשטראַלונג!…
טוען מיר טראָגן דורך ס׳באַנק
אַ הימלונג, אַ גליקלעך געקלאַנג,
אַ שאַלונג, אַ שאַלונג!…

טוען מיר קלינגען דיר, וועלט,
זאָגט אונדזער קלאַנגונג אַזוי:
זיך איבערגעטוישט די אַטאָמען!
זיך איבערגעטאַשט די אַטאָמען!
זיך איבערגעטאָן די אַטאָמען
אין פורסטע לבֿושין,
אין דינסטע לבֿושין,
אין בליִענדיקסט־פֿורסטע און דינסטע לבֿושין...
און דרום — בענעדײַט, עולם־תּחתּון!
געבענעדײַט!
ס׳הויערט פֿאַרטומל און אייטל צעשייד וויל דיך טרעפֿן,
איידער עס גיט זיך אַן עפֿן
דאָס פֿופֿציקסטע טויער צו איינציקסטער אַחדות,
און נאַכט שלאַנגיש־גרינע וויל נאַכטן,
און טיף אין שאול־תּחתּית
וואָלט מאַנסבילד אַנטגאַנגען פֿאַר ווײַבסבילד און ווײַבסבילד פֿאַר מאַנסבילד, —
אַ סימן, אַז ס׳נענט שוין פֿון ליבע די צײַט,
ווען פֿון ליבעס און לײַב שישים ריבוא
טוט ווערן איין ליבע,
ווערן איין לײַב —
געבענעדײַט, עולם־תּחתּון,
געבענעדײַט!"
אַזוי גייט געשאַל,
דזין־דזיניש צעקלאַנגט,
דורך דין־דינע לופֿטן,
דורך לופֿטן דורך שווערע,
דורך ברייט,
דורך לאַנג!
גייט,
דערלאַנגט
ביז צו דער חושך־מצרימשער שטאַל,
ווּ ס׳שטייען דער וועלטס מרה־שחורהס די אַלטע,
קליאַטשעס אַ שלל,
קלאָגקליאַטשעס בלינדע, און שלוכצן
האַרט פֿאַר דער פּגירה.

אין שווייסיקן פּחד פֿאַר וועלט־אונטערגאַנג,
אויערן אָנגעשטעלט גלאָקיק דערשראָקן,
פּיס — קדחתדיק קראַנק,
ווי צעבראָכן,
שלוכצן זיי בלינד אין דער שוואַרצסטער פֿון שטאַלן...
נאַרישע פֿינצטערקייט ווײנט,
ברעכט זיך די בראָכהענט: „פֿאַרפֿאַלן!"...

— „נישט אונטערגאַנג, איבערגאַנג איז!“ —
שאַלן אויס אין פֿאַרבײַפֿלי צו איר
די אַסטראַלן...
שאַלן — און מערן זיך, מערן,
שטראָמען אָן פֿון אומעטום, ווי ווייַן פֿון פֿעסער,
ווערן
איין צוזאַמענקייט מיט אונדז, איין שטערן,
מיט אַ שליסל, אַ גאָלדענעם שליסל צו כּתר...
וויגן מיר זיך אום מיט זיי צוזאַמען וויזאַווי
דעם אייביקן *אָט־אָט*,
וואָס ציטערט הינטער תּפֿילות אָן אַ ווען און אָן אַ ווי
און ווערט גענאָמענט: *גאָט*.
ווי טומלדיק, מיתה־משונהדיק און טאַנציק!...
און אָט דאָס וויגן זיך *צוזאַמען* הייסט:
נײַנצן הונדערט צוואַנציק, איין און צוואַנציק,
דרײַ און צוואַנציק, —
אָ, צוקונפֿטס טיפֿע טרייסט!...

V

אָ,
גאָרוועלטיקער עקראַן דו, וואַקל־שאָקלדיק־פֿאַרווישט!
צווישן איבערמאָרגנדיקן *יאָ*
און איצטיקן *דערווײַל־נאָך־נישט*
רעפֿלעקטירן מיר דורך דיר און ציטער־צאַפּלען...
טאָ הער, דו עקראַן מיט פֿונאַנדערגעוועלגערטע גווילין!
אַזוי האָט בײַ זיך, בײַ זײַן אייגענעם ווילן,
כּתר געשווירן:
נישט טויטס וועסטו מפּלען —
וועסט געוואַלטיקס געבוירן!

VI

זינט כ׳האָב געצן פֿון שטח צעבראָכן ווי ליימענע טעפּ —
טראָג איך נאָך אין געלאַף און גערודער און בײַט
מיט מײַנע צען פֿינגער פֿון גײַסט דײַן גיגאַנטישע שלעפּ,
צײַט!
זינט כ׳האָב די פֿיר טיתן:
טרערן און טײַוול און טרויער און טויט —
געאות־קינט, פֿאַרשיקט פֿון מײַן עלמא־דקשוט
און אויסגעברענט גרויזאַם פֿון מײַנע מעת־לעתן, —
וויל איך דיך, פֿיל איך דיך, כאַפּ דײַן פֿאַראַניקייט אָן!

נאָר וואָס קומט אַרויס, אַז דו קלעקסט מיר נאָך אַלץ אויף איין צאָן?
ער, ווי אַ ים,
ווי אַ ים אָן אַ דאַם, ווי אַ ים, וואָס צעוואַשט יעדן פּגם,
וואָלט איך געוואָלט דיך צעגיסן אויף לענדער און לײַט,
צײַט,
און טיף אין דײַן קאָסמישן קעסל אַרײַנוואַרפֿן הימל און ערד,
זיי זאָלן זיך דאָרטן אַ באָד טאָן, ווי זומער אין טײַך
פֿאַרשוויצטע פֿערד!
זיי זאָלן זיך אויסבאָדן, אויסמישן דאָרטן,
דערוואָרטן
אַז פֿון יענעם געמיש דעם געהיימסטן און אַלערלייסטן
זאָל אויפֿקומען נײַס, וואָס איז גליק און וועט טרייסטן.
דו, מוטער, טו שטאַרבן אין אימפּעט
פֿון רעווענדיקן קימפּעט,
ווי קראַנקע און קרעציקע פֿיך, —
נאָר — סקאָצל גאָר דער וועלט! פֿאַר דײַן אורבליצלינגן פֿאַרשווינד
לאָז אונדז ירושה נאָך זיך
אַ קינד!
לאָז אונדז ירושה אַ קינד!...
און נאָך אַ מאָל: גלײַך ווי אַ ים,
ווי אַ ים אָן אַ דאַם, ווי אַ ים, וואָס צעוואַשט יעדן פּגם,
ווי אַ ים זונדער באָרטן,
דערוואָרטן,
אַז אַלץ זאָל זיך אויסקאָכן נײַ אין דײַן קאָך,
וואָלט איך דיך אויסגיסן, צײַט, אויס און אײַן,
אָבער און נאָך,
און דערנאָך דיך צונויפֿצִיען ווידער, דו זאָלסט אין דײַן קליינקייט אַרײַן,
ווי אַ מויז אין איר לאָך,
און ווערן אַ *נישט־צײַט*,
ווערן אַן אומגעדולד, אומגעדולד סאַמע און נישטקייט,
אַ פּוסטעניש אַ הוילע און אַ הייליקע,
אַ קײַלעכדיק־פֿאַרשלאָסענע, נישט־טייליקע,
אַ לעצטער אָנהייב פֿון אַ לעצטער ערע —
אַ *זעראָ*!
באַווײַל ווען דו, צעהיצטע, וועסט אַוועק
און ס׳וועט נישט זײַן קיין צײַט מער אויף צו וואַרטן —
וועלן מיר ווערן אַן איינס פֿון דאָס נײַ, מיר מיליאַרדן,
אַן אַנדרוגינוס וועט פֿון אונדז אויפֿשטיין, פֿאַרפֿלאַנצט ווי אַ בוים אויף זײַן פֿלעק!
און די הילכדיק־העכסטע און האַרבסטע פֿון העק
וועט זײַן *אחד* נישט קענען צעשטיקלען:
זײַנע קליידער און וויקלען —
שטיין,
און ער, דער באַרוטער, אַליין —

העלער שטיין.
געוואַלטיק און שטראַלדיק און שמשונדיק שיין —
העלער שטיין.
אים צו די פֿיס —
אַלץ.
און ער, רו און ריז, —
איבער אַלץ.
ער קוקט און פֿאַרשטייט
אַ וואַרטנדיק, שטום פֿאַרשטיין.
ער שטייט —
און איז שטיין.

VII

זאָל אָנגיין אַלץ מער מיט דער גיכיקייט —
נאָר־נישט ניכטער און נאָר־נישט געזעצט!
ווערט משוגע אין גאָט!
ווערט ראַפּסאָד!
זאָל ווערן ביז לעצט
די שווערע, די שוואַנגער־געשוואָלענע קריכיקייט
צעזעצט
וואָס מער יעצט!
וואָס מער רגע און ראַפּטעם!
וואָס נישט־דערכאַפּיקער ס׳ווערט דער באַוועג
(פֿאַרצווייפֿלט קרעכצט קריכיקייט: כאַפּט אים!) —
דאָס נענטער צום אַלץ און צום אויסגאַנג פֿון טעג,
דאָס ווײַטער פֿון איכיקייט...

צײַט!
איצט טראָג איך די שלעפּ פֿון דײַן קלייד בלויז, אַ נאַרישער פּאַזש,
נאָר כ׳גאַר דיך באַגוועלטיקן, מלכּה, און רײַטן מײַן רײַט
ראַש,
מיט דיר זײַט בײַ זײַט!
פֿאַרצי אים, פֿאַרקנויל, דײַן גאָרוועלטיקן דרים,
און פּלוצלינג לאָז לויז זײַנע פֿעדעם און קנוידער פֿונאַנדער!
אָן איטלעכן פֿאָדעם
וויל זיך אָנכאַפּן אָדם,
זון פֿון אלהים,
זיך אָנהאַלטן אָן אים, ווי אָן זײַן אָדלער — אַלעקסאַנדער,
און דעם סוד פֿון די איצטיקע יאָרן דערגרייכן,
וואָס זענען שוין מכין
זײַן פֿרײַסטע באַפֿרײַונג —
באַפֿרײַונג פֿון פֿילקייט,

פֿון געשלעכטיקער צווייונג און דרײַונג!
ווי און ווען וועט דאָס זײַן? — דאָס וועט זײַן, אַז די שנעלקייט
דערהערט: זי איז שטילקייט,
דערקענט איר געשטעלטקייט.
דאַן
קומט אויך אויף *דיר*, צײַט, אויף דיר, אַמאַזאָנע, אַ סוף:
ליגסט קאַלט און צעבראָכן — אַ בלוילער־קאַלט שטיק פּאָרצעלאַן,
און מיט דיר ווערט פֿאַרטיליקט דער סימן דער לעצטער פֿון שטאָף.
ווײַב און מאַן
ווערן דאַן איינציקער, אייניקער,
שטייעוודיק־שטייניקער
גאָטס מאָנומענט,
און דײַן ענד
ווערט אָנהייב פֿון עפּעס, וואָס לאָזט זיך
מיט אַלעם פֿריִערדיקן נישט גראַמען.

VIII

עס האַלט אין זעקסטן אלף נאָך,
דערווײַל איז אַלץ נאָך פֿרײַטיק,
נאָר זיבעטע הנהגה קומט,
דער שבת ווערט שוין צײַטיק.
　　דער שבת, דער שבת,
　　דער שבת ווערט שוין צײַטיק...
וואָס בײַטעוודיקער, אַנדערשער —
אַלץ תּיכּפֿער און נענטער!
און האַלט בײַם טאָג דעם זיבעטן —
ווי ווײַט איז שוין דער צענטער?
　　ווי ווײַט שוין, ווי ווײַט שוין,
　　ווי ווײַט איז שוין דער צענטער?...
און שטייט דער טאָג דער צענטער אויף,
דער אלף־העשׂירי —
ווערט אונדזער ספֿירה אויסגעלאָזט
ווערט אויסגעלערט די ספֿירה.
　　אויסגעלערט ווערט, אויסגעלערט,
　　אויסגעלערט די ספֿירה...
דער אָדם זעט זײַן חווהקייט,
די שלאַנג וויל נישט פֿאַרמיטלען,
די חווה זעט איר אָדמקייט —
און וויל זיך שוין נישט דריטלען.
　　און וויל נישט, און וויל נישט,

און וויל זיך שוין נישט דריטלען.
מיט אים, דעם כּולא־עלמא־מענטש,
זײַן האַנטווערק אויף צו רימען,
וועט לייגן תּפֿילין גאָלדענע
דער סתּימא־מכּל־סתּימין...
וועט תּפֿילה טאָן, וועט תּפֿילה טאָן,
דער סתּימא־מכּל־סתּימין...
און ס׳הייבט שוין אָן צו הייבן זיך —
און איצט איז די אַתחלתּא.
און גאָרנישט איז פֿאַרשטענדלעך שוין!
געהרגעט ליגט דאָס אַלטע!
און גאָרנישט איז פֿאַרשטענדלעך שוין,
און איצט איז די אַתחלתּא...

IX

און יענער אַנדרוגינוס,
דער ביז אין כּתר אַרײַן צעצויגענער,
ער וועט נישט זײַן ווי דער אַנדרוגינוס דער אַלטער,
וואָס איז אַ מאָל געשטאַנען אין גן־עדן,
איידער אָדם־חווהן האָט געטאָן צעשיידן
דער נחש־יונג דער שפּאַלטער!
אים וועט שוין נישט פֿונאַנדעררײַסן קיינער,
אַן איין־אַליינער וועט ער זײַן, אַ קינד פֿון זון און שטיינער,
און זײַנע צוויי פּרצופֿים
וועלן איינער גלײַך צום צווייטן זײַן געווענדט, —
נישט ווי אַ מאָל, ווען שטורמישע כּיסופֿים
האָבן רויכערדיק געברענט,
ווײַל נישט געקענט
האָט אָדמס פּרצוף זען דעם פּרצוף חווהס:
רוקן האַרט צו רוקן
זענען זיי געשטאַנען, זיך נישט קענענדיק באַקוקן —
און תּאווה האָט אין זיי געקײַקלט אירע לאַוועס...
דעמאָלט האָט די שלאַנג, וואָס איז בײַם שטאַם זיי,
בײַם שטאַם פֿון דו־פּרצופֿין־בוים געלעגן,
פֿון עץ־הדעת צוגעטראָגן עפּל זיסן סם זיי
און מיט איר טאָפּלצונג צעזעגט זיי ווי מיט זעגן;
איצט וועט פּרצוף זיך אין צווייטן שפּיגלענען,
איין פּרצוף וועט פֿון צווייטן שעפּן איינקייט,
אַריבער זיי וועט ווי אַ זילבער־זעגל פֿליגלענען
הייליקסטע ריינקייט.
און קומען וועט צו גיין אַ גײַסט אַ שפּאַסער,
„נעשׂה אָדם!“ — זאָגן הייזעריק און שטיל,

וועלן אָנהייבן די אַלטע שפּיל
פֿון מישן גײַסט מיט בלוט און פֿלאַם מיט וואַסער —
וועט ער, דער נײַער דו־פּרצופֿין, מיט די שטאַרקע,
שטיין שטאַרקע וואָרצלען זיך אַרײַנגראָבן אין קרקע,
דעם גײַסט אַוועקיאָגן מיט פֿאָרוווּרפֿן פֿון שתּיקה,
און מיט זײַן קאָפּ וועט ער אַלץ וואַקסן גרעסער, גרעסער,
ביז זײַן קאָפּ וועט זיך אַרײַנשנײַדן אין כּתר,
דעם כּתר פֿון עתּיקא.
און דאָרט וועט דער פּרצופֿין־קאָפּ — דער גרויסער ברייטער צווייאיך —
אויסשטעלן אויגן צוויי, וואָס זענען איינס,
אויפֿרײַסן מײַלער צוויי, וואָס זענען איינס:
„אָט בין איך און אָט שטיי איך!
טו *דו* מיט מיר, וואָס דו באַגערסט, אוראָנהייבדיקער ווילן!
פֿיר *דו* מיט מיר, ווי דו באַגערסט, אָ קאָפּ, וואָס לייגט די תּפֿילין!
באַנײַט מיך אין דער אמתן, איר העכסטע מוחין!
אַ נײַס באַשאַפֿט, אַ נײַס באַשאַפֿט — אָט האָט איר מײַנע קעפּ צוויי,
זיי שטייען דאָ אין הויכן,
און ביידע זענען איינס נאָר,
איינס נאָר, איינס נאָר, איינס נאָר“...

— —

און דעמאָלט וועט זיך אָנהייבן
אַ גרויסע נישט־געוועזנקייט.
דער אַלטער ווײַנפֿאַס — ליידיק וועט ער זײַן,
גאָט שפּונטעוועט אָפּ אַ נײַעם פֿאַס ווײַן,
אַ וועלט אָן שלעכטיקייט און אָן געשלעכטיקייט,
די וועלט פֿון נאָכוועלט וועט דאָס זײַן!

X

די פֿרוי האָט אָנגעטאָן איר טיפֿסטע פֿרוישאַפֿט,
מיט פֿאַקלען אָנגעגורט איר ווייכע לענד,
די ברוסט אַרויסגעשטעלט ווי טורעמס בענקשאַפֿט —
און זיך אַוועקגעלאָזט אויף גאָטס געלענד,
אויף גאָטס געוואַסער, אויף גאָטס געלענד,
צו זוכן מאַן!
די פֿרוי האָט אָפּגעשטופּט פֿון זיך די מענער,
וואָס פֿלעגן נאָכטראָגן ווי קנעכט איר שלעפּ,
און זיך אַוועקגעלאָזט צו זוכן *דונער*,
וואָס זאָל זי אָנכאַפּן ביַי אַלע צעפּ,
די זיבן צעפּ אירע, די שטאָלצע צעפּ —
און טאָן אַ הייב!

זי האָט די נאַכטבעטן פֿאַרלאָזט די קאַלטע —
און איז פֿון מאַנסלײַטן אַוועק צום ריז;
פֿון זכרים נאַרישע און קראַנק־פֿאַרפֿוילטע
אַ לויף אַוועק געטאָן מיט שטאַרקע פֿיס,
אַ לויף אַוועק געטאָן מיט שטאַרקע פֿיס
צום גאַנצן מאַן!
זי וויל איר ווײַנגאָרטן אויף ס׳נײַ פֿאַרפֿלאַנצן,
און נישט אויף מענטשנערד, נאָר אויף ווּלקאַן,
און זוכט דעם מאַן אירן, און זוכט דאָס קינד אירס, —
און זוכט דעם מאַן אירן, דעם גאַנצן מאַן,
דעם גאַנצן מאַן!
דער מאַן האָט אויסגעשטרעקט די הענט ווי פֿײַלן,
דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזט, ווי פֿאַר באַשערטס,
און דאָרשטיק צוגעלייגט צו דר׳ערד דאָס אויער,
און האָרכט שטיל־יעגעריש דעם סוד דער ערדס:
וויל פֿאַנגען *פֿרוי*!
דער מאַן האָט אָפּגעשיילט פֿון זיך די פֿרויען,
ווי טינק פֿאַרעלטערטן פֿון אַ רויִן,
און זיך אַוועקגעלאָזט צו זוכן זומער,
וואָס זאָל באַזומערן אים גרין אויף גרין,
וואָס זאָל פֿאַרטליתן אים גרין אויף גרין,
פֿון קאָפּ ביז האַרץ!
פֿון ווײַבער בלוט־שווערע מיט נאַכט און קערפּער,
פֿון האַלב פֿאַרזכרטע, צעקרעכצטע קעץ —
אַוועק, אַוועק איז ער, און האָט פֿאַרשאָלטן
דאָס גליק פֿון וואַרעמקייט, דאָס גליק דעם בעטס,
דאָס טויטע גליק!...
פֿון בלוטן קאַליעדיקע, בלוטן טרייפֿע,
וואָס שטעלן דורות אויף אָן האַפֿט, אָן בלײַב,
ווי פֿון אַ פּלוצלינגדיקער בייזער שׂרפֿה
אויף ס׳פֿלײַס אַוועק איז ער צום גאַנצן ווײַב,
מיט פֿרייד אַוועק איז ער צום גאַנצן ווײַב,
צום גאַנצן ווײַב!...

XI

דער נײַער וועלטזייגער, הויך פֿאַרהאָנגען,
הילכט איבער שופֿרות,
פּויקט איבער גאָנגען,
ציילט אָפּ מיט צוויי ווײַזערס, — חסד און גבֿורה,—
די שעה פֿון בשׂורה,
און זאָגט אַזוי:

„דאָס גלויבן, דייַן גלויבן אין טייַוול — פֿאַרשטיין׳ס!
איינס!
און זאָל דיר נישט, אונטנוועלט, ווײ טאָן קיין ווײ,
און ביז סאַמע פֿאַרגאַנג
גײ —
איינס, צוויי!
און עס רוט נישט דייַן גאָט, און וואָס נײַ — וויל פֿאַרבײַ,
באַווייַל נייַער ווי נײַ
וויל עס זייַן —
צוויי, דרייַ!
און עס רוט נישט דאָס דרײַ, ביז עס קומט נישט צום פֿיר,
און פֿון פֿרוי, מאַן און קינד
וויל געבוירן זייַן אַלמענטש — גאָטס איינציקע ציר!
דרייַ, פֿיר!
און פֿאַרמאַכט זאָלן ווערן די אויגן דער שרעקס —
אירע ברענאויגן לעש!
פֿינף, זעקס!
דען אין נאַכט וואַכט אַ זון און עס ווינט אַבֿי־עד,
שׂר־שלום, אין שלאַכט —
זיבן, אַכט!
און פֿאַראַן איז — נישטאָ! און וואָס דאָ — איז געווען!
און וואָס ווערט — איז פֿאַראַן!
און וואָס ווערט — טוט געשען!
נייַן, צען!
און דאָס אַלץ, וואָס צעטיילט איז פֿון דרויסן — פֿאַראיינס!
פֿאַראיינס!
עלף, צוועלף —
און ווידער איינס!“...